Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 8. 7. 1998, sp. zn. 8 To 470/98

Číslo: 21/2000

Právní věta:

Je-li v trestní věci jednoho obviněného vyslýchána v postavení svědka osoba, jež se nějakým způsobem měla podílet na spáchání trestného činu obviněného, má právo odmítnout vypovídat podle § 100 odst. 2 tr. ř., pokud jde o její vztah k věci, pouze tehdy, jestliže by si svou výpovědí způsobila nebezpečí trestního stíhání. Pokud by však stíhané jednání mohlo být u takového svědka posouzeno pouze jako přestupek, a tuto skutečnost lze zjistit, aniž by byl porušen smysl uvedeného ustanovení, nemá svědek právo odmítnout vypovídat a mohl by být k výpovědi nucen i ukládáním pořádkových pokut podle § 66 tr. ř.

Soud: Krajský soud v Plzni

Datum rozhodnutí: 08.07.1998

Spisová značka: 8 To 470/98

Číslo rozhodnutí: 21

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Výslech svědka

Předpisy: 141/1961 Sb. § 100 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Plzni zamítl odvolání obžalovaných M. M. a J. M. podaná proti rozsudku Okresního soudu Plzeň – město ze dne 27. 4. 1998 sp. zn. 1 T 132/97.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem Okresního soudu Plzeň – město ze dne 27. 4. 1998 sp. zn. 1 T 132/97 byl obžalovaný M. M. uznán vinným, že dne 6. 8. 1997 v supermarketu D. v P. v úmyslu odcizit plyšového medvídka v ceně 469 Kč ho posunoval nohou před sebou pokladní zónou, za zónou však byl zajištěn pracovnicí supermarketu. Dále byl uznán vinným, že dne 17. 8. 1997 v P., v úmyslu odcizit z vozidla pro něho vhodné věci, rozbil kamenem stahovací okénko pravých předních dveří osobního automobilu zn. Mitsubishi Galant majitelky MUDr. M. K., avšak pro hluk způsobený rozbitím okénka od dalšího jednání upustil a z místa odešel; později byl zadržen policií. Jmenované MUDr. M. K. způsobil škodu ve výši 8565 Kč. Přitom se těchto jednání dopustil přesto, že byl odsouzen rozsudkem Okresního soudu Plzeň – město ze dne 19. 3. 1997 sp. zn. 2 T 183/96 pro pokus trestného činu krádeže podle § 8 odst. 1, § 247 odst. 1 písm. b) tr. zák. k souhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí

svobody v trvání osmnácti měsíců, který vykonal dne 18. 3. 1997 vazbou. Tato jednání okresní soud kvalifikoval jako pokus trestného činu krádeže podle § 8 odst. 1, § 247 odst.1 písm. b), e) tr. zák.

Dále byl obžalovaný M. M. uznán vinným, že dne 5. 8. 1997 ve svém bydlišti v P. vylákal pod záminkou prodeje bezdrátového telefonu a videa na O. R. finanční částku 4000 Kč, místo uvedených věcí jí však předal papírovou krabici od bezdrátového telefonu, v níž byl starý topinkovač a koření. Toto jednání okresní soud kvalifikoval jako trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1 tr. zák. Obžalovanému uložil podle § 247 odst. 1 tr. zák., za použití § 35 odst. 1 tr. zák., úhrnný trest odnětí svobody v trvání jednoho roku a tří měsíců, pro jehož výkon jej podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. zařadil do věznice s dozorem. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložil tomuto obžalovanému povinnost zaplatit na náhradě škody poškozené MUDr. M. K. částku 8565 Kč.

Obžalovaný J. M. byl napadeným rozsudkem uznán vinným, že v době od 8. 8. 1996 do 15. 8. 1996 ve vazební věznici Plzeň – Bory každý den, a to nejprve úderem do obličeje, později využívaje jeho strachu nutil P. K. k tomu, aby jemu a M. M. dělal figuranta, načež na něm spolu s M. M. cvičili bojová umění. Tato jednání okresní soud kvalifikoval jako trestný čin vydírání podle § 235 odst. 1 tr. zák. a obžalovaného odsoudil (podle téhož ustanovení) k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku a deseti měsíců se zařazením do věznice s ostrahou podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák.

Naproti tomu byl obžalovaný M. M. zproštěn podle § 226 písm. b) tr. ř. obžaloby pro skutek, jímž měl spáchat trestný čin útoku na veřejného činitele podle § 156 odst. 3 tr. zák. a podle § 226 písm. c) tr. ř. obžaloby pro skutek, jímž měl spáchat trestný čin vydírání podle § 235 odst. 1 tr. zák. ve vztahu k poškozenému P. K.

Oba obžalovaní pak byli podle § 226 odst. 1 písm. a) tr. ř. zproštěni obžaloby pro skutky kvalifikované jako trestné činy krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a), e) tr. zák., loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. a vydírání podle § 235 odst. 1 tr. zák., kterých se měli dopustit ve vazební věznici Plzeň – Bory vůči poškozenému V. C. a poškozenému J. D. Poškozený V. C. byl podle § 229 odst. 3 tr. ř. odkázán se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonné lhůtě odvolání oba obžalovaní.

Obžalovaný M. M. směřuje podané odvolání do výroku o vině ohledně pokusu trestného činu krádeže. V návaznosti na to směřuje odvolání rovněž do výroku o uloženém trestu. Předně namítá, že skutková zjištění nalézacího soudu nemají oporu v provedených důkazech. Obžalovaný neměl v úmyslu odcizit plyšového medvídka a svědkyně Z. V. v hlavním líčení spontánně prezentovala svůj názor, podle něhož se ze strany obžalovaného zřejmě o krádeže nejednalo. Na rozdíl od soudu se domnívá, že to, jak svědkyně jeho jednání vnímala, je pro posouzení otázky, zda se jedná o trestný čin, velmi podstatné. Obžalovaný dále namítá, že svědek J. S. nebyl oprávněn ve vztahu k tomuto útoku odmítnout vypovídat, a měl být k výpovědi nucen uložením pořádkové pokuty. V této souvislosti pak odkázal na judikát publikovaný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 54/1994. V případě údajného pokusu krádeže ke škodě MUDr. M. K. obžalovaný poukazuje na to, že jeho výpověď z přípravného řízení musela být protokolací značně zkreslena, vozidlo bylo zaparkováno na velmi dobře osvětleném místě, takže nemusel rozbíjet okno auta, aby zjistil, zda se zde něco nachází. Obžalovaný popírá úmysl z vozu cokoli odcizit, nepopíral však úmyslné poškození vozu. Proto navrhuje, aby krajský soud rozsudek okresního soudu v napadené části zrušil a věc vrátil k novému projednání a rozhodnutí s tím, že bude opakován výslech svědka J. S.

Obžalovaný J. M. napadal výrok o vině napadeného rozsudku, neboť zastává názor, že nebyla zachována totožnost skutku mezi podanou obžalobou a odsuzujícím rozsudkem okresního soudu. V této souvislosti poukazuje na to, že žalovaný skutek není v obžalobě kvalifikován jako trestný čin. Navíc namítá, že nalézací soud neuvěřil ve většině jeho tvrzení výpovědi poškozeného P. K. učiněné v

přípravném řízení, a pak je nelogické a pravdě odporující, aby uvěřil výpovědi tohoto svědka jen v té skutečnosti, že byl nucen dělat figuranta pro cvičení bojových umění. Proto obžalovaný navrhuje, aby krajský soud zrušil napadený rozsudek a obžalovaného podle § 226 písm. a) tr. ř. zprostil obžaloby.

Krajský soud v Plzni přezkoumal podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž mohli obžalovaní podat odvolání, správnost postupu řízení, které rozsudku předcházelo, přihlížel přitom i k tomu, zda nedošlo k vadám, které nebyly odvoláním vytýkány, a dospěl k těmto závěrům:

V řízení, které předcházelo napadenému rozsudku, nebyly zjištěny žádné podstatné vady. Byla dodržena všechna zákonná ustanovení včetně těch, která mají zabezpečit právo obžalovaných na obhajobu a která zajišťují řádné zjištění skutkového stavu věci. Okresní soud provedl dokazování v dostatečném rozsahu tak, aby mohl učinit správné skutkové i právní závěry. Provedené důkazy hodnotil způsobem uvedeným v § 2 odst. 6 tr. ř. a své závěry také v odůvodnění napadeného rozsudku vysvětlil v souladu s ustanovením § 25 tr. ř.

Skutková zjištění soudu prvního stupně jsou správná a úplná, neboť odpovídají důkazům provedeným při hlavním líčení. Spolehlivou oporou těchto zjištění jsou, vyjma doznání obžalovaného M. M. ohledně podvodu vůči O. R., především výpovědi poškozených a svědků označených v odůvodnění napadeného rozsudku. V případě pokusu odcizit plyšového medvídka se jedná především o výpověď svědkyně Z. V., která jednání obžalovaného M. M. přímo pozorovala. Ta v přípravném řízení uvedla, že jí jednání obžalovaného nepřipadalo tak, že by si snad chtěl s medvídkem pouze hrát, ale spíše jako snaha protlačit tuto věc pokladní zónou. Sama pokladní si totiž takového jednání vůbec nevšimla. Pokud vzápětí svědkyně vůči obžalovanému zasáhla, sdělil jí, že medvídek není jeho a že k nim nepatří. Přitom obžalovaný měl ve vozíku, který měl ještě u sebe, utrženou visačku z tohoto medvídka. Kolegyně svědkyně jmenované dokonce sdělila, že před příchodem k pokladní zóně měl obžalovaný společně s další osobou (J. S.) medvídka v nákupním vozíku. Svědkyně také při hlavním líčení jako pachatele trestné činnosti označila obžalovaného M. M. Svědkyně sice připustila, že pachatelé mohli volit jiný způsob odcizení zboží, například uložením věcí do tašky či batůžku, přesto však po přečtení výpovědi z přípravného řízení tuto potvrdila a označila ji za spíše odpovídající skutečnosti. Svědkyně také nepotvrdila čtenou obhajobu obžalovaného. Zhodnotí-li se výpověď této svědkyně jako celek, aniž by se z ní vytrhávala část, jak to učinilo podané odvolání, je nutno dospět ke stejnému závěru jako okresní soud, tedy k tomu, že obžalovaný M. M. jednal v úmyslu plyšového medvídka nepozorovaně protlačit pokladní zónou v úmyslu tuto věc odcizit.

Namítá-li obžalovaný, že údajný spolupachatel obžalovaného – svědek J. S. – měl být ohledně tohoto útoku nucen k výpovědi pořádkovou pokutou, když neměl právo odmítnout vypovídat, je třeba uvést následující:

J. S. sice nebylo sděleno obvinění v souvislosti se snahou odcizit plyšového medvídka, byl však obviněn (stejně jako obžalovaný M. M.) pro útok vůči vozidlu MUDr. M. K. Obdobně jako v případě obžalovaného M. M. by mohly být oba zmiňované útoky posouzeny jako pokus trestného činu krádeže, takže i v případě prvního útoku by J. S. jako spolupachatel pokračujícího trestného činu měl právo odmítnout ve věci vypovídat podle § 100 odst. 2 tr. ř. Jiná by mohla být situace, pokud by se měl svědek J. S. dopustit toliko jednání popsaného ve výroku o vině napadeného rozsudku, tedy jednání spočívajícího ve snaze odcizit plyšového medvídka. Pak by právo odmítnout vypovídat podle § 100 odst. 2 tr. ř. neměl, protože by mu nehrozilo nebezpečí trestního stíhání. Avšak i v takové situaci (která ovšem nenastala) by nebylo důvodu napadený rozsudek rušit, když vina obžalovaného M. M. byla spolehlivě prokázána výpovědí svědkyně Z. V.

Namítal-li obžalovaný M. M., že mu nebyl prokázán úmysl vloupat se do automobilu MUDr. M. K., je třeba poukázat na odůvodnění napadeného rozsudku, jakož i dále uvedené skutečnosti. Při výslechu

dne 18. 8. 1997 obžalovaný doznal, že J. S. řekl, že se do auta podívají. Obžalovaný M. M. neměl na mysli žádnou konkrétní věc, prostě se chtěl do auta podívat, a kdyby tam něco bylo, chtěl to odcizit. Nyní obžalovaný namítá, že došlo protokolací ke zkreslení jeho výpovědi. Provedeným řízením však nebylo zjištěno nic, co by tomuto zkreslení nasvědčovalo. Právě naopak lze důvodně předpokládat, že k žádnému zkreslení nedošlo, když u výslechu byl přítomen jako obhájce JUDr. R. L. Přihlédne-li se pak k výpovědi svědka V. H., který v kritickou dobu na místě činu viděl pouze dvě osoby a nikoho jiného, je zřejmé, že ani v tomto případě o vině obžalovaného M. M. nevznikají jakékoli důvodné pochybnosti. Právem byl proto obžalovaný M. M. uznán vinným. Okresní soud jeho jednání podřadil pod příslušná ustanovení trestního zákona, vyjádřená ve výroku o vině napadeného rozsudku.
Taktéž správně postupoval okresní soud ve vztahu k obžalovanému J. M. Ten konkrétně ani sám nevznesl námitky proti výroku o vině uplatněné jeho obhájcem, domáhá se toliko toho, aby pro výkon trestu byl zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Má totiž rád uzavřené prostředí a chtěl by trest vykonávat v takovém typu věznice jako v současné době.

K tomuto osobnímu požadavku obžalovaného J. M. je nutno konstatovat, že rozsudek nebyl napaden v neprospěch tohoto obžalovaného státním zástupcem, takže k odvolání obžalovaného nemůže krajský soud změnit rozsudek v jeho neprospěch. Nicméně lze důvodně předpokládat, že požadavku obžalovaného bude vyhověno postupem podle § 320 odst. 3 tr. ř., když u trestů odnětí svobody postupně uložených při stanovení různého způsobu výkonu trestu určí společný způsob výkonu postupně uložených trestů soud, v jehož obvodu se trest odnětí svobody vykonává. Vzhledem k tomu, že obžalovaný J. M. je ve výkonu současného trestu odnětí svobody velmi špatně hodnocen, lze předpokládat, že i trest nyní ukládaný okresním soudem bude v budoucnu vykonávat ve věznici se zvýšenou ostrahou.

K námitkám uplatněným obhájcem obžalovaného je třeba uvést, že se Krajský soud v Plzni neztotožňuje s tím, že by v případě jednání obžalovaného J. M. nebyla zachována totožnost skutku, pro který bylo obžalovanému sděleno obvinění a později podána obžaloba. Obvinění bylo sděleno obžalovanému dne 6. 11. 1996 pro skutek, jehož se měl dopustit v měsíci srpnu 1996 ve věznici v Plzeň – Bory tím, že spolu s M. M. pohrůžkou fyzického násilí a zbití šikanovali poškozeného P. K. tím, že ho nutili, aby dělal figuranta, přičemž na něm trénovali bojová umění – jako údery a kopy. Toto jednání vyšetřovatel kvalifikoval jako trestný čin vydírání podle § 235 odst. 1 tr. zák. Obžaloba kladla obžalovanému za vinu, že v přesně nezjištěné době od 1. do 15. 8. 1996 ve vazební věznici Plzeň – Bory, po předchozím fyzickém napadení spolu s M. M. nutili P. K. opakovaně ke hře v karty a při prohře k pití většího množství vody, dále ho nutili, aby jim dělal figuranta a v několika dnech na něm cvičili bojová umění, když ho vždy po delší dobu kopali a tloukli s obžalovaným M. M. rukama do těla, stejným způsobem ho donutili, aby jim pral prádlo, a obviněný J. M. měl poškozeného sám pod hrozbou dalšího cvičení bojových umění přinutit, aby se jím nechal ostříhat téměř dohola. Z uvedeného přehledu vyplývá, že totožnost skutku tak, jak je popsán ve výroku napadeného rozsudku, je zcela zachována ve vztahu ke skutku, pro nějž bylo sděleno obvinění a podána obžaloba. Namítá-li obhajoba, že v obžalobě nebylo konkretizováno, jakého trestného činu se měl obžalovaný J. M. dopustit, je třeba říci, že se zjevně jedná o písařskou chybu. Z obsahu sděleného obvinění, jakož i z odůvodnění podané obžaloby totiž plyne, že vůči obžalovanému J. M. bylo vedeno v tomto směru trestní stíhání pro trestný čin vydírání podle § 235 odst. 1 tr. zák. Přitom podle § 220 odst. 1 tr. ř. soud může rozhodovat jen o skutku, který je uveden v žalobním návrhu. Podle § 220 odst. 3 tr. ř. není vázán právním posouzením skutku. Z uvedeného vyplývá, že rozhodující je popis žalovaného skutku, jakož i to, aby jednání (bez dalšího upozornění) popsané obžalobou nebylo kvalifikováno jako přísnější trestný čin. O takový případ se však v projednávané trestní věci nejedná. V souvislosti s další žalovanou trestnou činností byl obžalovaný J. M. dokonce upozorněn i na to, že jeho jednání může být kvalifikováno jako jednání zvlášť nebezpečného recidivisty podle § 41 odst. 1 tr. zák. a rozhodnutí okresního soudu je oproti podané obžalobě výrazně příznivější.

Pokud obhájce obžalovaného J. M. namítl, že nalézací soud poškozenému neuvěřil v celé části jeho výpovědi a uznal obžalovaného vinným v užším rozsahu, je třeba říci, že okresní soud zřejmě reagoval na tu skutečnost, že poškozeného nemohl při hlavním líčení jako svědka vyslechnout. Přitom ovšem neodmítl jeho výpověď jako celek, ale zdůraznil v ní a použil to, co bylo naprosto jednoznačné a evidentní. Tím bylo právě to, že obžalovaný J. M. měl poškozeného P. K. nutit nejméně k tomu, aby jemu a obžalovanému M. M. dělal figuranta za účelem cvičení bojových umění. Kvalifikoval-li potom toto jednání jako trestný čin vydírání podle § 235 odst. 1 tr. zák., postupoval okresní soud v souladu se zákonem.

Při úvaze o druhu a výměře trestu měl okresní soud na zřeteli hlediska uvedená v § 23 odst. 1 a § 31 odst. 1 tr. zák. a přihlédl správně ke všem rozhodným okolnostem. Neuložil obžalovaným tresty výrazně mírné, ale na druhé straně ani výrazně přísné. Podle názoru odvolacího soudu odpovídají uložené tresty všem zákonným hlediskům a účelu trestu. Proto ani v tomto směru neshledal Krajský soud v Plzni důvod ke změně napadeného rozsudku.

Obdobně lze konstatovat o výroku o náhradě škody, jakož i o zprošťujících výrocích napadeného rozsudku. V daném směru postupoval okresní soud výrazně ve prospěch obou obžalovaných, takže na podkladě jejich odvolání nepřichází v úvahu zproštění obžaloby z příznivějších důvodů, než byly použity nalézacím soudem. Veden těmito úvahami zamítl Krajský soud v Plzni odvolání obou obžalovaných jako nedůvodná podle § 256 tr. ř.